

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ι Ε Ρ Α Μ Η Τ Ρ Ο Π Ο Λ Ι Σ Θ Η Β Ω Ν Κ Α Ι Λ Ε Β Α Δ Ε Ι Α Σ

«ΠΑΝΤΑ ΜΟΙ ΕΞΕΣΤΙΝ ΑΛΛ' ΟΥ ΠΑΝΤΑ ΣΥΜΦΕΡΕΙ»

Ο απόστολος Παύλος στην Α΄ προς Κορινθίους επιστολή του (6,12-20) γράφει τα εξής: «Πάντα μοι ἔξεστιν ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει». Το «πάντα μοι ἔξεστιν», κατὰ τους ερμηνευτές, ἦταν ἓνα ρητό που κυκλοφοροῦσε στην Κόρινθο ἢ –το πιθανώτερο– λόγος του αποστόλου Παύλου, που εἶχε σχέση με τις νομικές διατάξεις της Παλαιᾶς Διαθήκης, ἀλλὰ παρερμηνευόταν ἀπὸ τους Κορινθίους, οἱ οἱποῖοι το ἐφάρμοζαν γενικά σ' ὅλα τα θέματα, ἀκόμη καὶ σ' αὐτὰ που ρητὰ ἀπαγορεύει ἡ Καινὴ Διαθήκη. Ὅλα εἶναι στὴν ἐξουσία μου νὰ τα κάνω, λέγει ὁ Παῦλος, ἀλλὰ ὅλα δὲν με συμφέρουν. Μπορῶ νὰ κλέψω, νὰ φονεύσω, ν' ἀσελήσω, νὰ κάνω λαθρεμπόριο, νὰ γίνω πότης, κοιλιόδουλος, ναρκομανῆς, φανατικὸς καπνιστῆς, γενικά ἄσωτος. Ὅλα αὐτὰ ὅμως με οδηγοῦν στὴν καταστροφὴ: υλική, πνευματικὴ, κοινωνική.

Ἐπειτα ἐκτὸς που δὲν συμφέρουν σὲ μένα, δὲν συμφέρουν καὶ στους ἄλλους συνανθρώπους μου. Διότι εἴτε υφίστανται ζημία οἱ ἴδιοι, εἴτε σκανδαλίζονται με τὴ συμπεριφορὰ μου καὶ κατακυλοῦν κι αὐτοὶ πρὸς τὸ κακό. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος, στα κεφάλαια ἡ΄ καὶ θ΄ τῆς ἰδίας ἐπιστολῆς, ἀναφέρει ὅτι καὶ πράγματα ἐπιτρεπτά καὶ ἠθικῶς οὐδέτερα, γι' αὐτόν που τα ἐπιτελεῖ, θα πρέπει ν' ἀποφεύγονται, γιὰ νὰ μὴ γινόμαστε αἰτίοι νὰ σκανδαλισθοῦν πνευματικὰ ἀδύνατοι ἀδελφοὶ καὶ συνάνθρωποὶ μας. «Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. Μηδεὶς τὸ εαυτοῦ ζητεῖτω, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἐτέρου ἕκαστος (Α΄ Κορ, 10,23)· θα γράψει σὲ ἄλλη συνάφεια ὁ Παῦλος.

Ὁ ἴδιος ὁ Παῦλος ἀπεῖχε ἀπὸ ἐντελῶς θεμιτὰ καὶ δίκαια καὶ ἀναφαίρετα δικαιώματά του, ὅπως τῆς υλικῆς ἀμοιβῆς του ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, καὶ δὲν ἔκανε χρῆση τῶν δικαιωμάτων του, γιὰ νὰ συγκινεῖ καὶ νὰ ἐμπνέει με τὴν ἀγγελικὴ διαγωγὴ του αὐτοῦς στους οἱποῖους κήρυττε τὸ εὐαγγέλιο.

Μάλιστα ἔκανε κάτι υπερβολικὸ καὶ ἀδιανόητο γιὰ τους πολλοὺς. «Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πάσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τους πλείονας κερδίσω» (Α΄ Κορ. 9,19) γράφει. Ἐνῶ ἦταν ἐλεύθερος, ἔκανε τὸν εαυτό του δούλο στους ἄλλους καὶ υποτάχτηκε στα καπρίτσια καὶ τὶς λόξεις τους, γιὰ νὰ τους κερδίσει με τὸ μέρος τοῦ Χριστοῦ. Φερόταν στους Ἰουδαίους σαν Ἰουδαῖος, στους ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, στους ἀνόμους ὡς ἀνόμος –χωρὶς νὰ εἶναι ἀνόμος κατὰ Θεόν–, στους ἀσθενῆς ὡς ἀσθενῆς καὶ στους πάντας ἐγένετο τα πάντα, γιὰ νὰ σώσει κάποιους ἀπ' αὐτοὺς. Συγκλονίζεται κανεὶς ὅταν σκέφτεται τὴ συμπεριφορὰ αὐτῆ τοῦ Παύλου καὶ ζαλιζεται μπροστὰ στὴν ἀνιδιοτέλεια του καὶ τὴν γεμάτη θυσίες ἀγάπη του.

Εμεῖς, στους κάθε εἶδους αγώνες μας, προτάσσουμε τὰ δικαιώματά μας καὶ εἴμαστε ἔτοιμοι, γιὰ νὰ τα προασπίσουμε, νὰ καταστρέψουμε τους πάντας καὶ τα πάντα. Βέβαια πολὺ συχνὰ στα Μ.Μ.Ε., στις ἀγορεύσεις τῶν κοινοβουλίων καὶ τῶν διεθνῶν οργανισμῶν, ὅπως καὶ στις καθημερινές συζητήσεις τῶν ἀνθρώπων γίνεται λόγος γιὰ τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου ἐν γένει καὶ ἐιδικώτερα γιὰ τὰ δικαιώματα τοῦ ἐργάτη, τοῦ παιδιοῦ, τῆς γυναίκας, τοῦ ἀναπήρου, τοῦ ἀσθενοῦς καὶ ἄλλων ευπαθῶν καὶ ἀδυνάτων κοινωνικῶν ομάδων. Τὸ ἐνδιαφέρον μας ὅμως αὐτὸ εἶναι ἐντελῶς θεωρητικὸ καὶ φαρισαϊκό, διότι χάριν τῶν δικαιωμάτων μας εἴμαστε ἔτοιμοι νὰ καταπατήσουμε τὰ δικαιώματα τῶν ἄλλων, ἀκόμη καὶ τῶν ἀσθενεστέρων τάξεων.

Ο Παύλος όμως θυσίαζε τα δικαιώματά του για να σώσει τους άλλους, καταστρέφοντας έτσι τον εαυτό του. Υλικά και προσωρινά βέβαια, γιατί πνευματικά και αιώνια τον αναβάθμιζε αφάνταστα και ανυπολόγιστα.

«Πάντα μοι έξεστιν, αλλ' ουκ εγώ εξουσιασθήσομαι υπό τινος». Όλα έχω τη δυνατότητα και την ελευθερία να τα κάνω. Αλλά πρέπει να προσέχω, μήπως ικανοποιώντας τις άλογες ορέξεις μου, ή ικανοποιώντας υπερεκπερισσού τις φυσιολογικές και αναγκαίες επιθυμίες μου, καταντήσω δούλος των έξεων και των ορέξεών μου. Μήπως παύσω να έχω τον έλεγχο της προσωπικότητάς μου και τεθώ εγώ κάτω από τον έλεγχο των ενστίκτων μου. Εμείς οι άνθρωποι θεωρούμε ελευθερία το να κάνουμε ό,τι θέλουμε, ξεχνώντας ότι αυτό δεν είναι πάντα προς το συμφέρον μας ούτε προς την καλώς νοούμενη έννοια της ελευθερίας. Ο Κολοκοτρώνης, κάποτε, μη έχοντας καπνό να καπνίσει στην πίπα του, έξυσε το κάρβουνο που είχε πάνω της και το άναψε αντί για καπνό. Όταν κάπνισε, κόντεψε να πνιγεί, από το βρώμικο καπνό που έβγαζε η πίπα. Μόλις συνήλθε είπε: «Είμαι υποδουλωμένος στο κάπνισμα και θέλω να ελευθερώσω την πατρίδα μου; Ας ελευθερώσω πρώτα τον εαυτό μου και μετά αυτήν». Και πέταξε την πίπα του, παύοντας από τότε το κάπνισμα.

Ο Θεός έκανε έτσι τα διάφορα όντα, ώστε να είναι απαραίτητο να εκπληρώνουν ορισμένες βασικές ανάγκες τους και η ικανοποίηση αυτών των αναγκών είναι κάτι το φυσικό. Διότι φυσικό είναι κάτι που οργάνωσε και σχεδίασε ο Θεός. Ο άνθρωπος όμως κάνει μία υπέρβαση των αναγκών του. Προσπαθεί να ικανοποιήσει όχι απλώς τις ανάγκες του αλλά όλες τις επιθυμίες του, οι οποίες δεν γνωρίζουν μέτρο και όριο. Οι επιθυμίες είναι κάτι που το κάνει όχι για να επιβιώσει, αλλά για να ικανοποιήσει τον εγωισμό του και την τάση του να ηδονίζεται συνεχώς.

Ο Αδάμ και η Εύα είχαν όλα τα φρούτα στη διάθεση τους και ζήτησαν και το ένα που τους είχε απαγορέψει ο Θεός. Οι πρωτόπλαστοι δεν είχαν ανάγκη να φάνε τον απαγορευμένο καρπό αλλά είχαν επιθυμία περιέργειας και πλησμονής άμετρης.

Ο Θεός έδωσε μία γυναίκα σε κάθε άνδρα. Και το αντίστροφο φυσικά. Ο Λάμεχ, ένας απόγονος του Κάιν, πήρε δύο γυναίκες, αργότερα άλλοι περισσότερες και αργότερα συνεχίζοντας την τακτική αυτή έκαναν το χαρέμι.

Μπορώ να πλυθώ με ένα σαπούνι. Γιατί να αναζητώ πέντε ή δέκα και μάλιστα τα πιο ακριβά και σπάνι; Μπορώ να ικανοποιήσω την πείνα μου με ένα απλό φαγητό. Γιατί να επιζητώ συβαριτικά γεύματα με τρία ή τέσσερα ή περισσότερα φαγητά; Μπορώ να φάω τα φρούτα του τόπου μου ή της εποχής. Γιατί να ζητώ φρούτα από την νότιο Αμερική ή την Αφρική ή τις Ινδίες ή φρούτα το καλοκαιριού ενώ είναι χειμώνας; Μπορώ να ντυθώ έχοντας δέκα κουστούμια ή φορέματα. Τι τα θέλω τα πενήντα;

«Ειπέ ίνα οι λίθοι ούτοι άρτοι γένωνται» (Ματθ. 4,4) είπε ο Διάβολος στον Χριστό, όταν τον πείραζε. Γιατί δεν έφθανε ένας λίθος να χορτάσει ο Χριστός; Έφθανε αλλά ο Διάβολος εισηγείται την αμετρία. Ας το προσέξουμε αυτό.

Ο πολιτισμός μας είναι κι αυτός ανθρωποκεντρικός. Συνεπώς υπηρετεί την αμετρία και την πλησμονή. Γνώρισμα του το πληθωρικό και το ασυνήθιστο. Ο πολιτισμός μας είναι η ατέλειωτη ικανοποίηση των επιθυμιών του ανθρώπου και όχι των αναγκών. Έλεγαν οι αρχαίοι «παν μέτρον άριστον». Αλλά δυστυχώς έλεγαν «παντων πραγμάτων μέτρον ο άνθρωπος».

Στον χριστιανισμό έχω ελευθερία να διαλέξω και να προτιμήσω ανάμεσα σε διάφορα αγαθά, αλλά αυτή η ελευθερία να μη με καταντήσει δούλο των επιθυμιών μου. «Υμείς γαρ επ' ελευθερία εκλήθητε, αδελφοί· μόνον μη την ελευθερίαν εις αφορμήν τη σαρκί» (Γαλ. 5,13). Έχω ελευθερία να χρησιμοποιήσω τα αγαθά της γης αλλά όχι να κάνω κατάχρηση. Οι χριστιανοί είναι οι «χρώμενοι» τω κόσμω τούτω, αλλά όχι οι «καταχρώμενοι» (Α' Κορ. 7,31).

Αρχιμ. Μελέτιος Απ. Βαδραχάνης